Թ. ՏԱՐԻ 2483 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 29 Ա.ՀԵԿԱՆ 4384 5 ՄԱՅԻՍ 1892 20 ՇԻՎ ՎԱԼ 1309 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՈՒՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Կ. Պոլիս

عسه اداره سی آرڤوه ده غلطه ده علیه درج

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳՐԻ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆ
Կ. Պոլսոյ համար Տարեկ. 150
» » Վեցամսեայ 75
» » Եռամսեայ » 40
Օսար երկիրներէ Տարեկան 56
» » Վեցամսեայ » 28
Ընծիւր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի 2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը մեր վրայէն Դրուշ 50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՄԱՅԻՍ 5/17 1892

ՕՐՈՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐՆ

ԿՐՕՆԱԶԻՆ ՊԱՏՐԱՍՒՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿԱԶՄԵՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂՏՈՒԹԻՒՆ

Այն լուսաւոր անօրինութիւն որով Օգոստափառ Սուլթանը Թոյլատրեց իւր հաւատարիմ հայ հպատակներէն եկեղեցական և աշխարհական պատգամաւորաց կրօնային պարտաւորութեան կատարումի յիշատակին՝ շնորհակալութեամբ դնահատուած է ոչ միայն Կ. Պոլսոյ մէջ և ի գաւառս, այլև Ռուսիոյ Հայոց մէջ։

Այս կարեւոր լուրն ահա կը բերէն մեզ երկու—երեք օրէ ի վեր Տփղիսէ մեր ստացած նամակներ և լրագրեր։

Ամենուրեք կը հաստատուի թէ վեհ. Սուլթանը մեծ իմաստութեամբ և լուսամտութեամբ չարժած է՝ ըստ սովորութեան Թոյլտուութիւն չնորհելով իւր հայ հպատակաց կրօնային մեկ ապագ պարտաւորութեան անթերի կատարման։

Թուրքիայէն մեկնած եկեղեցական և աշխարհական պատգամաւորք Պաթումէ և ապա Տփղիս հասնելով, իրենց առաջին պարտաւորութիւն համարած են ներկայանալ օսմանեան հիւպատոսին և ընդհանուր հիւպատոսին, և իրենց հաւատարմական զգացմանց հետ, երախտագիտութիւն մատուցած են իրենց չնորհակալ կայսերական Թոյլտուութեան համար։ Այս պատգամաւորք իրենց նամակաց մէջ չնորհակալութեամբ կը խօսին այն օսմանեան պաշտօնատարաց կողմէ իրենց գոած ընդունելութեան համար։ Տփղիսի օսմանեան ընդհանուր հիւպատոս վսեմ. Հասիպ պէյ մանաւանդ իւր սովորական ազնուութեամբ և կենցաղագիտութեամբ վարուած է հայ պատգամաւորաց հետ։ Այսպիսի արժանաւոր պաշտօնատարներ ամենուրեք պատիւ կը բերեն այն Տէրութեան որոյ հաւատարիմ ծառայներն են։

Այս դէպքերը պատմելով, Տփղիսի լրագիրք յարգանօք կը խօսին մեր Օգոստափառ Վեհապետին Թոյլատու ոգւոյն վրայ։

Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Կաթողիկոսի զաւակունք եւս կրօնային եռանդագին և ջերմ համակրութեամբ ընդունած և պատուած են իրենց արեւմտեան կրօնակիցները, Տփղիսէ քանի մը կայարան յառաջ եկած եւ դիմաւորած են մեր պատգամաւորները, բժիշկներ, փաստաբաններ, գիտնականներ. ճարտարագէտներ, խմբագիրներ, ուսուցիչներ, ընդ որս Պ. Պռօչեանց, Ա. Երիցեանց, Ս. Սպանդարեան, և ամենուրեք մեծ ուրախութիւն ցուցած են անոնց գալստեան համար, որուն անհամբեր կը սպասէին, հայ եկեղեցւոյ համար ըստ կարելւոյն նպաստաւոր ելք մը տալու մտայոյս 3ի, 4ի և 5ի ընտրութեան։

Ամենուրեք գոհութեամբ յիշուած են վեհ. Սուլթանին Թոյլատու անօրէնութիւնք իւր հաւատարիմ հպատակաց կրօնային պաշտամանց անթերի կատարման համար։

Հացկերոյթներու մէջ որք տրուած են ի պատիւ պատգամաւորաց՝ նոյն հաւատարմական յիշատակութիւնք եղած են, և լրագիրք օրն օրին իբրեւ բաբի լուր մը ծանուցած են Թէ «Ազգի պատգամաւորներէն զատ դեռ ուրիշներ ալ կան գալիք»։

Աչդպէս որ յայսմ մասին կրնայ նկատուիլ ռուսահայ ժողովրդեան ամենամեծ մասին կարծեաց Թարգման, յատուկ խմբագրականաւ մը բարի գալստեան կը մաղթէ։ Խմբագրականին խորագիրն է «Ողջամբ գալուստ», և կը սկսի եղեայրական սիրոյ գովեստն ընելով։

Աչդպէսի խմբագիրն, իբրեւ ռուսահպատակ, մի կողմէ Ռուսիոյ կայսեր չնորհակալութիւն կը յայտնէ, ընտրական դիւրութիւններ ընծայելուն համար, և միւս կողմէ մեր Օգոստափառ Ինքնակալին՝ վեհ. Սուլթանին չնորհակալութիւն կը յայտնէ, իւր հրպատակ Հայոց եկեղեցական և աշխարհական պատգամաւորաց առաքման Թոյլտուութիւն չնորհելուն համար։

Այս բարեպատեհ առթիւ դիտել կուտայ Թէ ինչպէս եկեղեցին հոգեւոր միութեան միջոց մ'է Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի հաւատարիմ հօտին համար։ Աւասիկ եկեղեցւոյն մէկ մեծ ծառայութիւնը, զոր հակառակ մամուլն երբեմն վայրապար հեռացուցած է իւր տեսութենէն։ Աչդպէսի Թուրքերուն յորդոր կը կարդայ իւր ընթերցողաց պահ մը մտնել ամեն տեղային վեճ և կուսակցական պայքար, և հոգ տանիլ արժանաւոր ընդունելութիւն ընելու Թիւրքիացի հիւրերուն։

Երկու օր ետքն, ապրիլ 24ին, հրատարակեալ խմբագրականով մը, Նոր Դար նոյն զգացումները կը հաստատէ, և փառաւոր գովեստ մը կուտայ վեհ. Սուլթանին խնամատարութեան և լուսամտութեան, որով փափաքեալ Թոյլտուութիւնը չնորհած է իւր հաւատարիմ հպատակաց՝ երթալ իրենց կրօնային պարտաւորութիւնը կատարել յԵրուսաղէմ։

Նոր Դար եւս ջերմ ուրախութիւն կը յայտնէ Թիւրքիացի պատգամաւորաց մասնակցութեան առթիւ, և ի դիմաց Տփղիսի հայ հասարակութեան, սիրով կ'ողջունէ անոնց գալուստը։

* * *

Թէեւ Պ. Դր. Աբծրունի այս մասը բան մը չունի գրած իւր Մշակին մէջ, բայց ուրիշ յօդուածագիր մը, ողջունելով Թուրքիացի հիւրերը, դիտել կուտայ Թէ Մեծ— և ուրիշներ որոց համակարծիք են այս աւուր Աչդպէսի և Նոր Դարի վարիչք՝ յառաջ այսքան սիրով չէին խօսեր արեւմտեան պատգամաւորաց մասնակցութեան վրայ։ ուստի, միւս լրագրաց հակառակութիւնը կը յայտնէ։ Բայց մեր համոզմամբ է Թէ այս յօդուածագիր կը սխալի։ զի այն ժամանակի Մեջլիսականք 1866ի մեր ընտրական դրութեան միայն հակառակ էին, ո՛չ Թէ մեր Թեմերէն պատգամաւորաց ուղղակի էդմիածնի երթալուն։ Եթէ Մշակ չի փութար նոյն բարի գալստեան ոգեւորութիւնը ցուցնելու զոր կ'արտայայտուին իւր միւս աչշտօնակիցք, գուցէ այն կարծելէ ըլլայ Թէ եկող պատգամաւորք հանխոհաց մէջ չեն։ Բայց ա՛յլ է հանախոհութիւն, ա՛յլ է կրօնակցութիւն։ Կրօնային դէպքն զոր խմբագրականներով ողջունեցին Աչդպէսն և Նոր Դար՝ իրօք յիշատակաց արժանի դէպք մ'էր, ինչ որ ըլլայ արդիւնքը։

* * *

ՏՓՂԻՍԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆ

Երկմ Մշակն առնելով ծանուցինք Տփղիսի Թեմական պատգամաւորի ընտրութեան պարագաները։

Տփղիսէ մեզ գրուած նամակ մը կ'ըսէ։

«Արծագանգ»—«Նոր Դար»ի կուսակիցք գիտէին Թէ՝ այն փոխոխութիւններէ յետոյ զոր յատկապէս մտցուցին Սինոդում և ապա Տփղիսի ընտրողների Թուում՝ այս անգամ իրենց պարտութիւնն անխուսափելի էր։ Բայց ի սէր եկեղեցւոյ, ի սէր կաթողիկոսական ընտրութեան ընդհանուր գործին, յանձն առին այդ անտեղի պարտութիւնը կրել, քան Թէ թոյլ տալ որ իրենց պատճառով մայիս 3ի ընտրութիւնը ետ մնայ։

«Պ. Սպանդար Սպանդարեանց կանխաւ հրաժարուած էր, չկոթութեան տեղի չտալու համար, և ընտրութիւնը կը մնար Պ. Գ. Արծրունիի և Պ. Ա. Յովհաննէսեանի մէջ։

«Այս անգամի ընտրութեան ներկայ էին Թուրքիոյ աշխարհական պատգամաւորներէն մի քանի անձեր։ Արծրունի ընտրուեց Պատգամաւորը 58 ձայնով, իսկ Յովհաննէսեան Փոխանորդ՝ 51 ձայնով։

«Բայց լաւ նայեցէք այս Թիւերին և կը տեսնէք որ մեծամասնութիւնը դարձեալ Յովհաննէսեանին է։ Ահա՛ ինչու։

«Առաջին ընտրութեանը մասնակցում էին էջմիածնեցւոց եկեղեցւոյ 3 և Կովխու գործակալութեան 2 պատուիրակներն, ուրեմն 5 ձայն, որք հաստատապէս Արծագանգ-Նոր-Դարի համակրող էին։ Ահա՛ ճիշդ այս ընտրութիւնները զոր Գեր. Առաջնորդն օրհնաւոր գտած և վաւերացուցած էր՝ Սինոդն իբրեւ անվաւեր քեհանելով, այն հինգ ընտրելոց հակառակորդք ընտրուած հռչակեցան, և հինգ ձայները տրուեցան Պ. Գ. Արծրունիի։ Նաև Ս. Լուսաւորչի եկեղեցում առանց ընտրութեան անուանուած 3 պատուիրակները, զորս չեղեալ նկատած էր Ս. Առաջնորդը, Սինոդն օրհնաւոր նկատելով, Պ. Գ. Արծրունւոյ կողմը դարձուց։ Այսպէս Նոր Դարի և Արձագանգի կուսակցութիւնը կորոյս 5 հաստատ ձայներ, մինչ Պ. Գրիգոր Արծրունւոյ կողմը դարձուցին 8 հաստատ ձայն, ասել է 13 ձայնի տարբերութիւն։

«Եթէ այն հինգ ձայնը խլած չլինէին, այն ժամանակ կը ստացուէր Արծրունի 53 ձայն, Յովհաննէսեան՝ 56։ Դուրս գալով Արծրունու ստացած քուէից 3ը՝ Ս. Լուսաւորչայ եկեղեցու չընտրուած պատուիրակների քուէները, կը ստանար Արծրունի 50 ձայն, Յովհաննէսեան 56 ձայն։

* * *

Ի Տփղիս պատգամաւորի նոր ընտրութեան առթիւ, Ժողովը քաւէարկութեան չսկսած ընդհանուր վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցած է, և ներկայք ունանք, մանաւանդ բժիշկ Թոչարեանց, (նոյն անձն որուն հետ Պ. Գ. Արծրունւոյ ընտանեկան անցքը ծանօթ է,) խօսք խնդրած են գիտել տալու համար Թէ այս ընտրութիւն օրհնաւոր չէ։ զի մարտ 8ի ընտրութիւնն օրինաւոր էր։ Բայց Սինոդի անդամ Պատանեան եպիսկոպոսն որ կը նախագահէր, ընդհատելով այս խօսքեր, ծանուցած է Թէ Սինոդի ո՛չ մէկ կարգադրութեան դէմ կարելի չէ գիտողութիւն ընել։

* * *

ԳԷՐ ԵՂԵՑՈՑ ՄԷՋԱՊԱՀՈՑՆ

Մեզ հաղորդուած է նաեւ պատճէնն այն յայտարարութեան որով Սինոդի անդամներէն Սարգիս եպիսկոպոս և Արիստակէս եպս. Դաւթեան շատ մը օրինական պատճառներ ի մէջ բերելով գիտողութիւն կ'ընեն Տփղիսի ընտրութեան բեկման և նոր ընտրութեան կատարման գէմ, օրհնաւոր գտնելով մարտ 8ի ընտրութիւնն։ Այս երկու եպիսկոպոսունք, Բարխուդիմեոս վարդապետի հետ, որ Սինոդի անդամ կարգուած էր Երեմիա Սրբազանին տեղապահութեան, Սինոդի ճիշդ կէսը կը կազմէին։ Բարխուդիմեոս եպիսկոպոսի պաշտօնանկութեամբ և անոր տեղ երկու նորանի վարդապետներու անուանուամբ, մեծամասնութեան նժարը փոփոքեալ կողմն հակեցնելու միջոցը գտնուած է միանգամ ընդ միշտ։ Այս անօրէնութիւն կարեւոր էր նաեւ՝ Միաբանութեան մէջէն որոշելու համար եօթն անդամներն որք ընտրութեան կը մասնակցին։

* * *

ԼՈՒՐԵՐ ԸՆՏՐՈՂԱՑ ՔՈՒՂԵՐՈՒՆ ՎՐԱՑ

Պարոնհայոց Թուղթերը

Քուէներու փոխոխման առաջին և միակ դէպքը չէր Տփղիսի նոր ընտրութիւնը։

Թէհրանու առաջնորդն երկու ամիս առաջ էջմիածին եկած էր ընտրութեան անձամբ մասնակցելու։ Ի Թէհրան աշխարհական պատգամաւորի ընտրութիւնը կատարուած էր, Աչդպէսն և Նոր Դարի կուսակցութենէն։ Արդ, ըստ նոր լրոց, Թէհրանի առաջնորդն հրաժարած է ընտրութեան անձամբ մասնակցելէ, Թէև էջմիածին եկած ըլլայ, և իւր քուէն յանձնած է Տէրզակալ երեմիա Սրբազանին։ Մի և նոյն ժամանակ, Թէհրանի ընտրութիւնն ևս չեղեալ նկատուելով, նոր ընտրութիւն կատարել որուած և Պ. Համբարձումի Առաքելեանց ընտրուած է, որ կ'ըսուի Թէ ուրիշ Թեմերէ ընտրուիլ չէ յաջողեր, և Արիստակէս եպիսկոպոսի չնորհիւ, այժմ Թէհրանի քուէն կրցած սառնալ։

* * *

ԷՋՄԻԱԾՒՆ ՐՈՒՆԵՐՆ

Որովհետեւ Միաբանութեան մէջէն ընտրութեան մասնակցող եօթն անձինք Սինոդի կողմէ կ'ընտրուին, այս առթիւ Միաբանութեան կարգ մը անդամներ վանքերը ցրուելով, և վանքերէն, նոյն իսկ հեռաւոր վայրերէն, միաբաններ բերուելով էջմիածին, վերջապէս գրանուած են փափաքելի համրոյթներն ունեցող եօթն ընտրողներ։ Այս մասին հետաքրքրաշարժ պարագաներ գրուած են մեզ, բայց հարկ չկայ մանրամասնութեանց։

* * *

ՌՈՒՍԱՀԱՅՈՑ ԲՈՒՆԵՐԸ

Տփղիսի նոյն նամակէն կը տեղեկանանք Թէ Տփղիսի և Շուշւոյ աշխարհական պատգամաւորք Մշակի կուսակցութենէն են։ իսկ Երեւանի, Ախալցխայի, Շամախիի և Պետերպուրգի աշխարհական պատգամաւորք Աչդպէսի և Նոր Դարի կուսակցութենէն են։ Կարծի պատգամաւորին խօսքը չըլլար Թղթակիցը։

Պարսկաստանի և Հնդկաստանի Թեմին քուէները վերաբ բացատրեցան։ Իսկ Դաւրէժի Թեմին հոգեւոր պատգամաւորն Աչդպէսի և Նոր Դարի կուսակցութենէն է։ Աշխարհական պատգամաւորին քուէն անորոշ էր նամակագրին գրած պահուն։

* * *

ԸՆԴՈՒՆՈՒԹԻՒՆ

Բաւական ժամանակէ հետէ էջմիածին կը գործեր մասնաւոր «ընտրական յանձնախումբ մը», ընդ անօրէնութեամբ Արիստակէս եպիսկոպոս Սեդրակեանի, ամեն կողմ պէտք եղած ուղղութիւնը տալու և ընտրական գործողութիւնները վարելու համար։

* * *

ՏՀՒՒՒ ԱՄԸՆԴՐԸ

Մայիս 8ի ընտրութեան մասնակցող պատուիրակներն որք քուէ տուած էին Պ. Աբգար Յովհաննէսեանի և Պ. Ս. Սպանդարեանի՝ հանդիպելով մի մատուցանելով Տփղիսի Գեր. Առաջնորդին, հաստատելին Ն. Սրբազնութեան ընթացքին օրհնաւորութիւնն, և մայր 8ի ընտրութեան կանոնաւորութիւնը, և ամենայն յարդանք տածելով առ Ն. Գերապատուութիւն, պատ համարելին յայտարարել Թէ Սինոդի կողմէ նշանակեալ ընտրութեան կը մասնակցին մի միայն էջմիածնէ եկած այն զեկոյցին վրայ որ «եթէ ընտրութիւն չկատարուի զակաղ երեմիա Սրբազանին։ Մի և նոյն ժամանակ, Թէհրանի ընտրութիւնն ևս չեղեալ նկատուելով, նոր ընտրութիւն կատարել որուած և Պ. Համբարձումի Առաքելեանց ընտրուած է, որ կ'ըսուի Թէ ուրիշ Թեմերէ ընտրուիլ չէ յաջողեր, և Արիստակէս եպիսկոպոսի չնորհիւ, այժմ Թէհրանի քուէն կրցած սառնալ։

* * *

ԼՈՒՐԵՐ ԸՆՏՐՈՂԱՑ ՔՈՒՂԵՐՈՒՆ ՎՐԱՑ

Պարոնհայոց Թուղթերը

Քուէներու փոխոխման առաջին և միակ դէպքը չէր Տփղիսի նոր ընտրութիւնը։

Թէհրանու առաջնորդն երկու ամիս առաջ էջմիածին եկած էր ընտրութեան անձամբ մասնակցելու։ Ի Թէհրան աշխարհական պատգամաւորի ընտրութիւնը կատարուած էր, Աչդպէսն և Նոր Դարի կուսակցութենէն։ Արդ, ըստ նոր լրոց, Թէհրանի առաջնորդն հրաժարած է ընտրութեան անձամբ մասնակցելէ, Թէև էջմիածին եկած ըլլայ, և իւր քուէն յանձնած է Տէրզակալ երեմիա Սրբազանին։ Մի և նոյն ժամանակ, Թէհրանի ընտրութիւնն ևս չեղեալ նկատուելով, նոր ընտրութիւն կատարել որուած և Պ. Համբարձումի Առաքելեանց ընտրուած է, որ կ'ըսուի Թէ ուրիշ Թեմերէ ընտրուիլ չէ յաջողեր, և Արիստակէս եպիսկոպոսի չնորհիւ, այժմ Թէհրանի քուէն կրցած սառնալ։

* * *

ՏՀՒՒՒ ԱՄԸՆԴՐԸ

Մայիս 8ի ընտրութեան մասնակցող պատուիրակներն որք քուէ տուած էին Պ. Աբգար Յովհաննէսեանի և Պ. Ս. Սպանդարեանի՝ հանդիպելով մի մատուցանելով Տփղիսի Գեր. Առաջնորդին, հաստատելին Ն. Սրբազնութեան ընթացքին օրհնաւորութիւնն, և մայր 8ի ընտրութեան կանոնաւորութիւնը, և ամենայն յարդանք տածելով առ Ն. Գերապատուութիւն, պատ համարելին յայտարարել Թէ Սինոդի կողմէ նշանակեալ ընտրութեան կը մասնակցին միայն էջմիածնէ եկած այն զեկոյցին վրայ որ «եթէ ընտրութիւն չկատարուի «Տփղիսի մէջ, մայիս 3ի կաթողիկոսական «ընտրութիւնը պիտի յետաձգուի, վը«րատանի և Իմերէթի պատգամաւորին «բացակայութեան պատճառաւ»։ Բայց Աչդպէսի և Նոր Դարի կուսակիցք նախատեսած կը համարեին որ Պ. Գ. Արծրունի լինէր իրենց Թեմին պատգամաւորը, քան Թէ կաթողիկոսական ընտրութիւնն յետաձգուէր՝ Թուրքիոյ պատգամաւորաց գալստեն ետքը։

* * *

ՊԱՐՈՆԷՐԱԿԱՑ ՓՈԽԱՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Պարագայ մը պատճառ եղած է Արծագանգի և Նոր Դարի կուսակցութեան քանի մը քուէներ կորսուանելուն նախորդ չաբաթուան նոր ընտրութեան մէջ ի Տփղիս։ — Մարտ 8ի ընտրութենէն անմիջապէս ետքն, երբ գաւառական պատուիրակներն իրենց տեղերը ցրուիլ սկսան, Մշակականք, գիտնալով որ նոր ընտրութիւն տեղի պիտի ունենայ, մեկնող պատգամաւորներէն հաւատարմագիրներ առին օրհնաւորապէս՝ իրենց տեղ փոխանորդներ կարգալ ի Տփղիս։ Իսկ միւս կուսակցութիւնն, առանց ինչ օրհնաւորապէս կատարուած լինցած կարծելով նոյն իսկ կառավարական ներկայացուցչի յայտարարութեան հաւիտան, Թող կուտան որ իրենց կուսակիցք ցրուին երթան իրենց տեղերն։ Երբ յանկարծ Մշակի մէջ կը ծանուցուի հեռագրով Թէ նոր ընտրութիւն պիտի կատարուի, Արձագանգի և նոր Դարի կուսակցութիւնն յանկարծակիի կուգայ, և գաւառացի քանի մը պատուիրակներ ժամանակ չեն ունենար օրհնաւոր հաւատարմագրով փոխանորդ ղրկելու նոր Ժողովին։

* * *

ԸՆԴՈՒՆՈՒԹԻՒՆ ՏՓՂԻՍԻ ԵՒԷՆԵՑԻՆ ԴԷՄ

Տփղիսէ մեզ գրուած նամակը մանրամասնօրէն կը պատմէ նաեւ Թէ ո՛ր պիտի կերպիւ տեղի ունեցած էր այն կարծեցեալ ընտրութիւն զոր Առաջնորդն անվաւեր ճանչած էր, իսկ Սինոդի կարգադրութեամբ օրհնաւոր ճանչուելով՝ այն ընտրութեան արդիւնքն եղած պատուիրակք մասնակցած են Տփղիսի նոր ընտրութեան։

Բայց մեք գանց կ'ընենք այս մանրամասնութիւնները։ զի մինչ կը հրատարակուին այս տողեր, ամենայն ինչ վերջացած է յէջմիածին, և այսուհետեւ պէտք է գործին ընդհանուր արդիւնքը դիտենք, բաւական լուսաւորուած լինելով նախապատրաստական ձգտմանց և ճգանց վրայ։

* * *

ԼՈՒՐԵՐ ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ ԴՊՐՈՑԻ ՎՐԱՑ

Տփղիսէ մեզ ուղղուած ուրիշ նամակ մը հետեւեալը կը ծանուցանէ։

«Լսում ենք որ չուտով Թիֆլիսում նշանակուելու է նոր Ծխական պատգամաւորների ընտրութիւն՝ Ներսիսեան դպրոցի Հոգաբարձութեան ընտրութեան համար։ Սեփական Սրբազան չտապում է այդ ընտրութիւնները կատարել տալ, յուսալով որ դարձեալ համակիր մարդիկ կ'ընտրուին Հոգաբարձու, որոնց և կը հաստատէ երեմիա սրբազան։

—)(48)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ՍԱՆՏՐԻՅԵՈՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԱՌԻ-ՄԱՏԸԼԷՆ

«Տիկին Անկատ մեռա՜ւ։ կապրիէլ խենդեցա՜։»

Պանչ հեծիւն մը կ'արձակէ եւ գլուխը կը ծռէ։ Ծեծոյ կը կանգնի, աբքային կը նայի և կը հարցնէ։

—Իսկ տա՞ք։

—Պտիկ աղչիկ մըն է։

—Ի՞նչ բերիր գայն։

—Առի և ատնտու կնոջ մը տարի յանձնեցի։

—Աղէկ։

—Եթէ կապրիէլին խելքը գլուխը չգայ, պզտիկին համար պիտի փնտռեմ և գտնեմ երկրորդ մայր մը որ մեծցունէ և սիրէ գայն։

—Այդ երկրորդ մայրը գտնուեցաւ, հօրեղբայր, ե՛ս եմ։

—Դո՞ն, Պանչ։

—Այո, այո, ես, գոչից կինը արտի անդիմադրելի խանդով մը։

Զայն ընելով, Տիկ. Մելվիլ ինքզինքը զօրացած զգաց։

Կը Թուէր իրեն Թէ իր յուզում նոյն յուզումն էր զոր զգացած էր երբ ինքնիրենն երդուած էր երբէք երեսի վրայ չծռոտել պզտիկ որբուհին, մեծցունել, սիրել գայն։

Ո՛չ, ո՛չ, չէր ցաւեր մեծ պարտք մը կատարած ըլլալուն։

Ժինու աքքան ակռտած էր մանուկը։ Կնքամայրը կը կոչուէր Մառի Լիւքա. կընքահօր ընտանիքին անունն էր Մատըլէն։ Կնքահայրին անունը կցած էին կնքամօր նախանուան և որոշած էին որ պզտիկը կոչուի Մառի-Մատըլէն։

Սակայն, միշտ մտածկոտ, Տիկ. Մելվիլ իր յիշատակաց ընթացքին կը հետեւէր։

Օր մը, ո՛հ,—այս յիշատակն ալ տոս կալի էր,—Տիկ. Մելվիլ նամակ մը ընդունած էր յիմարանոցին տնօրէնէն, ուր կապրիէլ կը գտնուէր։

Համակ դողդոջուն և սիրտն ահաւիլ կերպով սեղմեալ, կարդացած էր այն նամակն որ կ'իմացուներ Թէ կապրիէլ փախած էր հիւանդանոցէն, իր վրայ եղած հսկողութիւնն ի դերեւ հանելով։ Սմին կողմ խուզարկութիւններ կատարուած էին, բայց անկարելի եղած էր գիտնալ Թէ ի՛նչ եղած էր խեղաթաթը։

Նամակին կցուած էր յիշուն փրանքի վճարագիր մը։ Տնօրէնը Տիկ. Մելվիլի կը դարձնէր այս գումար զոր ղրկած էր՝ քիչ մը միջոցառնելու համար դժբախտ կապրիելի վիճակը։

Ա՜յս անգամ, աւա՜ղ, փոքրիկ Մառի-Մատըլէն իրաւ որբ մնացած էր։

Այն տեսնելն սկսեալ, որդեգիր մօր դերը լրջօրէն սկսած էր Տիկ. Մելվիլի համար։

Պզտիկը մօտ հինգ տարու էր և տակաւին առնտուին քոյին էր։ Ժինու աքքան գնաց առաւ զայն և Փարիզ բերաւ, իր եղբօրաղջկան մօտ։ Բոլին ներկայացուցած իբր աղքատ պզտիկ հօրեղբօրորդի մը, որ հայր մայր չունէր ալ։

Անոնք ալ երկու տղայք սիրեցին զիրար քոյր եղբօր պէս, և Տիկ. Մելվիլի սէրն առ որբուհին՝ ճշմարիտ քարի մօր մը սէրն եղաւ։

Բոլ այն տարեն Ժոնթան լիկէոնին մէջ աշակերտ էր։

Նոյնպէս, Ժերունի կրօնաւորն եղաւ Մառի-Մատըլէնի ուսուցիչն և սորվեցուց նմա գրել, կարդալ, ուսմունքներ և քիչ մը պատմութիւն, աշխարհագրութիւն, երաժշտութիւն և գծագրութիւն։

Սակայն, երբ տասնեւմէկ տարու եղաւ կապրիել, դրուեցաւ մանկամարդ աղջկանց գիշերօթիկ վարժարաններէն մին ուր աղջկունք ապահովապէս կը գտնեն մայրական խնամք։

Նեղալի կը գտնուէր, գրեթէ Սէնի եղերն վրայ։ Որդեգիր աղջկան առողջութեան տեսակէտով, ասկից աւելի լաւագոյն տեղ չէր կրնար ընտրուիլ Ամեն առաւօտ արթնցուցուն ոգեւորիչ և մաքուր օդ կը շնչէր, օդ որ կը մաղուէր Պուլօնեի անտառին բարձրաբերձ ծառերու տերեւներէն։

Մանկամարդ աչակերտուհւոյն եղած ամեն մէկ այց հանդիսալի զբօսանք մըն էր Բոլի համար և տեսակ մը ուխտագնացութիւն՝ Տիկ. Մելվիլի համար։

Բոլ մեծցած էր, դեռատի մանչը մարդ եղած էր։ կարծես կը փափաքէր օգնել իր մօր՝ բարեգործութեանը կատարման համար։ Ամեն մէկ աւելի գործով չպիտի ցուցնէր քրոջ մը նկատմամբ որքան կը ցուցնէր Մառի-Մատըլէնի նկատմամբ։ Անհամբերութեամբ կը սպասէր այցելութեան օրին, և երբէք վարժարան չէր երթար առանց ձեռները լցուն ունենալու հայտեաններով և շաքարեղէններով՝ պզտիկ աղջկան համար։

Այս վերջինը չուտով հակցած էր Թէ ի՛նչ կը պարտէր իր պաշտպանուհւոյն։ ուստի չատ յարգալից կը վարուէր և սիրոյ ամենատիպը ցոյցերու հրախտագիտութիւն կը ցուցնէր։

Տիկ. Մելվիլ յիշից Մառի-Մատըլէնի առաջին հաղորդութեան օրն և մտաբերեց Թէ Բոլ ուզած էր որ սրանը զարդարուի գարնանային ծաղիկներով, ինչպէս որ էր այսօր Ժինու առաջնոյին արարն։

Պարագային քեռիմօր, լուրջ ուսանողը վերապահ էր անդիտակից և անհոգ տղու օրերուն զուարթութիւնը։ Հակառակ իր քանի տարիներուն, աղջկան ընկերը կ'ըլլար որպէս ժամանակաւ երբ, աւելնէն ևս ծանր և հետեւապէս ամենէն խելացին ըլլալով գլուխ կը ծռէր աղջկան ամեն պզտիկ կամքերուն առջեւ։ Մայրական աչերու ներքեւ, որչափ սիրտութիւններ, ո՜րչափ զրգանքներ կ'ընէր գողտրիկ հաղորդուողին։ Կարծես սուրբ խորհուրդը զոր կ'ընդունէր յառաջաբան էր լոկ ուրիշ աւելի կարեւոր խորհրդի մը իր կեանքին մէջ։

Երկու տարի Եաքը, Մառի Մատըլէն փափագ յայտնած էր աչխատիլ՝ ուսուցչուհւոյ նախնական վկայականն և քարձրագոյն վկայականն առնելու։

Գիտնար Թէ իր ուսումներն աւելի դիւրացնելու համար, երիտասարդը գասեր տուած էր նմա։

Կը կարծէր Թէ գաղտնի կ'ընէր այդ բան։ Բայց Տիկ. Մելվիլ ըսած էր իրեն։ — Միեթէ կարելի՞ է բան պահել մօրմէ մը։

Արդ, իր միտքն յանձելով անցեալ տարիներուն վրայ, Տիկ. Մելվիլ իւրաքանչիւր չրջանի կը տեսնէր որ իր որդին ու պաշտպանած աղջիկն հետզհետէ աւելի սերտու միացած են՝ փոխադարձ և սրտաչարժ սիրով մը։

Կարելի եղա՞ծ էր իրեն արգիլել այդ բան։ Ոչ։

Եւ արդէն, երջանիկ եղած չէ՞ր ինք՝ տեսնելով որ այսպէս կը պաշտեն զիրար։ Երանի չէր տուած ինքզինքին։ իր օրհնաւէտ ջաւիղն արտին մէջ ծնուցած ըլլալուն այս եղբայրական սէրը որուն ամենէն տեսած էր ամեն տարի։ Վերջապէս իր սրտին խորէն ցնծութեամբ չէ՞ր ընդունած պիտոյ այն ամեն նշանները զորս իր որդին կը շռայլէր մանկամարդ աղջկան, մանաւանդ այնու արդահատելի զի աղքատ էր եւ որք։

Հիմակ, ի՞նչ յառաջ պիտի գար այս ամենէն։

Պիտի ցրուէ՞ր այս ամէն որ կը սպառնար տուեր ածել Բոլի ցայն վայր լուսաշող գոյութեան։

Բիչ առաջ տեսած էր երիտասարդին զեղուն ուրախութիւնն, երբ միմիայն Մառըլէնի վրայ կը մտածէր։ Եւ այս ուրախութիւն, որուն մասնակցել կարենալ կը փափագէր անկեղծօրէն, ցաւագին տպաւորութիւն մը յառաջ բերած էր յինքն։

Իր մահացու մտատանջութեան մէջ, կը հարցնէր ինքնին Թէ այս ամէն որ կը մըԹընցունէր ապագայի հորիզոնը, դուրս չէ՞ պիտի գար կայծակի հարուածը և կը ջնջէր հաստատութեամբ և հեչտութեամբ պահուած յոյսեր։

Ցանկարծ, մտածելով որ իր որդին՝ վշտէ ջախջախուելով՝ կրնար դժբաղդ ըլլալ, Տիկ. Մելվիլ կանգնեցաւ, բոցավոր ակնարկով, ինչպէս կ'ըլլար խելայեղիչ փորձութեանց և վսեմ պայքարներու պահուն։

Ծորդոցաւոր գազանակի մը մղուածի պէս, Պանչ Մելվիլ դէպի պատուհանը զարնաց և աչքերը պտրտցուց այն ճամբու չաւղին վրայ որ Սէնթ-Ամբէսի բլուրներէն իջնելով կատարն կ'երթայ։

Այդ ճամբէն ետ պիտի դառնար Բոլ։

Արդարեւ, Տիկ. Մելվիլ անմիջապէս նշմարեց կառքը,— անպիսական սալ մը, աքսուելի կերպիւ ճկուն զսպանակներով։

Մանկամարդ աղջիկը Բոլին քովը նստած էր և պ. Ժինու անոնց եսին նստարանին վրայ։

(Շարունակելի)

ՖԱՔԱՔԱԳԻՏ

ԳԱԶԵԹԱՅԻ ԺԱՄԱՑՈՒՅՑ ՎԱՐՉԱԿ

ԳՐԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ա. Ե. Ս. Ի. Ա. Ն. Ի. Ա. Ն. Ց.

ՏՈՒՆ ՍՊԻՏԱԿԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱՐԱՆ

ԼՈՆԴՈՆ, 17 մայիս. — Մոսիեի հրեղեն ձեռքը ձգվեցավ մեր ծայրագոլ մեծ ազգային ուրախության վրա ի վեր ցցելով մեր ամենասիրելի ազգայինները։ Ամենքս ալ մեր ազգային տեսակ տեսակ ուրախություններ ունինք, բայց ոչ մեկը կրնա մեզի հավասարիլ։ Ամեն տարի մեր ազգային տոնը կատարելով՝ մեր ազգային ոգին կերևցնենք

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

15

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒՑ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,439 944

ՀԱՍՈՑՔ 1890 ՏԱՐԻՈՑ 2,488,197

ՆՕՐԹՀՐԸՆ ԼՕՆԴՈՐԻ ՆՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3 975.500

ՀԱՍՈՑՔ 1890 ՏԱՐԻՈՑ 1,048.800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց տոյժ տուած բամպակեայ երաշխաւորութիւնքս մեծ դումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար գիրենք նպաստաքնել. նաև իրը ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի եւրոպեան Հաւաքը մինչեւ ցարդ տուճած գումարին 20,000,000 *Անգլիական Ոսկին ե՛ւնելնի։*

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500.000

Մ Ա Ր Ի Ո Ւ Թ Ա Ց Մ.

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110.000

Ընկերութիւնս կ՚ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամադրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Գալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 Ա. սենեակներն, առ ԳԱՒՌԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ *Նպատակալ կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց*

ԱՆՈՒՇԻ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԻ ՍՊԱՍՆԵՐ
ԱՆՈՒՇԻ ՍԿԱՀԱԿՆԵՐ, ԴԱՒԱՆՆԵՐ ՈՒ ՍԿՈՒՏԵՂՆԵՐ
ԴԵՂԱԿԵՐՑ ԵՒ ՁԱՐԴԱՐՈՒՆ

Վերոյգրեալ նիւթերն, արդիւնք տեղացի հայ արհեստաւորաց ճարտարարուեստին, արծաթասօսեալ են հարիւրայոց արծաթով ու նուրբ ճաշակաւ մը պատրաստուած և բուն իսկ սպառիչ անօթներէն բնաւ տարբերութիւն չունին։ Փափաքողք կրնան դիմել ի Պոլիս Մեծ Շուկայ Վարագեր խան, վարի յարկ, թիւ 2, Յովսէփ Թօփճեան սեպհականի։

ԴԻՏԻ ՉՔԱՓԱԿ ԵՒ ՏԻՏՆՈՒՆԻ

Տօթքեր ու մէրի վերմանին հիւանդութեան, այս գեղն ալ անխնայ բաղարքութիւն մի է զոհ բռնութեանց, է դառնացած և ազգ. կազդուրել. ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարումնոց, որ յաճախ կուգան ձախորդութիւն վարդեալ Հիմնոյ կիսմայից վատ ու տգեղնալ օդերէն, որոնց սպառնալութիւնն կ. տպաւորիչ տոյժ յատկութիւնն երաշխաւորում է նորա անհամար արդիւնից տոյժ գի տալի ամէն։ Այս ֆիզիքական խանգարութիներն յաճախ կուգան օդին մէջ լողացող Թունաւոր ան վնասարկի նիւթոց միջոցաւ, որք Թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լիարդն, և յաճախ կը բերեն տեսակ տեսակ ցաւերը և տենդ, և արեան Թունաւորում. օրոց ան անհնարին պատճառ է. լեզուն և ատամունք, Թագուն ցնորք պարբերական ընթացք, քնդհատակ ընթացք մագաղիճ տենդ և հեղուսպ տենդք։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնը կը պատահէին այն տեղերը ուր մէհեանցան ապահովեալ և Թունաւորեալ է հաճախելէ կամ հաճախութեանդրեալ վայրերէ մեհեանց նիւթերով, կամ բաց տգեղանոցներէ և ականջներու ծակ տիղներէն ելած Թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն ընչաւորութեամբ։

Աչերէ ջերմն ու տենդից գերը կը ջնջէ այդ գեղնաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութենէն և գերս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, օրով գործածութեան ատեն ազատ անվտանգ և անվնաս է և օգտան տոյժ, միայն Թէ տրուած հրահանգին համաձայն գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և ընկերից Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Գալաթիա կ. Պոլսոյ։ 29

ԱՒԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒ
Ջերմեռանդ Ամերիկացի, կ. Պոլսոյ ներկայ Օտեսայի դիմաց

ԹՈՄԱՍՈՒԻԼՍՐՆ ՈՐԴԻՔԱՐԱՆ

Առաւոտ	Թնծոյ	Առաւոտ	Թնծոյ	Առաւոտ	Թնծոյ
Ալգամս	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալերմ	3200
Անձէլս	3000	Կալիֆօ	5500	Բամոեր	1700
Աբօլյօ	5500	Կիբամս	2200	Բյուֆէս	1500
Արկօ	2300	Կօզս	1800	Բօլօ	1000
Աբիսագօ	3000	Կրօսնօ	3200	Գուանիդ	2800
Գասանս	3000	Հիբօ	2000	Բիսպիճօ	4400
Գօրօսինօ	2200	Հիսպալիս	3600	Բրինտիզօ	3200
Գրասս	2000	Հիսսաս	7000	Լուլօ	3000
Գընձիալս	8800	Հուանդեր	1200	Բօսէօ	3500
Գեւլօ	2600	Ցակս	5000	Բօգաբիօ	3500
Գալիաս	2500	Ձիւնօ	2300	Ցակերնս	4000
Գամէօ	2100	Քէլաս	2000	Ցանդիալս	8200
Գագօ	2000	Քօալիս	4200	Ցաքֆս	2000
Գօմօ	2700	Քօմօ	2200	Ցիրվիս	2000
Զիբակս	5000	Լէս	2000	Ցօրէնտս	4300
Զլիս	3500	Լերանիթօ	4500	Ցա Ռուիլօ	3000
Զօլօցաս	3400	Լիմօնս	3000	Թուրս	1200
Տէցօ	2500	Մասն	1500	Թօլիս	2800
Տօմիս	2500	Մարէնիս	4300	Թօրբիս	900
Տուրս	4800	Մարգէլլս	6500	Ուրպիս	5000
Տրաջս	2100	Մէլս	2000	Վ.օլտաբիս	5000
Էսանամ	2600	Մուրնս	3100	Ցէտս	3600
Էյուօրատս	3000	Նէրս	2000	Չէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանս	3000	Տիֆֆանիս	200
Էրմօ	2600	Օվէլլս	5000	Զրմիս	200
Ցալօն	800	Ոդրանս	4500	Զէրօ	140
Ցիտս	700	Օգօ	2000	Փօսքիթօ	120
Եմիրզէ Փոնտրք					8000
Բիբժիրէն Փոնտրք					8000
Լէզիճէն Փօնտրք					8100

Ուղեւորներս համար ամէն գիշերանոցի կ՚ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՕ
Գոբշակալք
Թիւ 17-18, Քիւլիւք Մէհլէթ
7 խան, Գալաթիա

ՓԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՆԻՑ
Ըլէ ամէնը երեսս անձամ կը բանին Լիվերբուլէ և Ամերիկէյ գլխս

Առաւօտ	Թնծոյ	Առաւօտ	Թնծոյ
Ուումպիա	7718	Գասպալինա	4845
Եդուարդ	7718	Մոմպէյա	4531
Սերվիա	7391	Մամարիա	3574
Ուլտիմիա	7268	Մարաթան	2403
Բաղտիա	5587	Ակլաս	2393
Սկիպանիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալթիա	2144
Ակէթը	2.43	Թրինիտատ	899
Քէսար	1876	Մորգզօ	1855
Շեֆսբուրկ	1614		

Ակէթը չոգենաւը, նաւապետ Սիլք, Լիվերբուլէն սատ կը հասնի դէպի ամսոյս 23ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ ֆոթճակոպա
Thomas C. Joly
Ակէքսիատիս խան, Թիւ 11
17 Գալաթիա

ՖԱՆԷԼՈՑԻ ՀԻՒՍԱՐԱՆ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՍԼԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

Ի Մահմուտ փաշա, Քիւրքի խան, Թիւ 26 եւ 15, եւ Պահճէ Գարու, Մաքսատան կարգ, Թիւ 44 Թօհաճիէէի վաճառատունը։

Թէ՛ մեծ և Թէ՛ փոքր քանակութեամբ՝ արանց, կանանց և տղայոց համար՝ անվառն բրգէ, մանածէ, եւային, ուզուած Թանձրութեամբ և ուզուած չափով յանձնարարուի Թիւնք կ՚ընդունուին ու պատրաստ կը ծախուին ֆանէլա չապիկներ, վարտիքներ, վիսօցաններ եւային։ Մեր ապրանքները կը մրցին երրոպականներուն հետ Թէ՛ աժանութեամբ, Թէ՛ գիմացկունութեամբ և Թէ՛ իրենց նուրբ հաշակով. ծանախորդք ամէն կերպիւ գոհ պիտի մնան։

OREZZA

Հանգստիչ ջուր երկաթախառն բրտւածով, ամէնէն հարուստը երկաթի եւ ասիս խառնուրդի մասին։

ԱՑՍ ՋՈՒՐ ՄՐՑԱԿԻՑ ՁՈՒՆԻ
ՍՏԱՄՈՔՍԱՑԱՒԵՐՈՒԻ—ՏԵՆԴԵՐՈՒԻ—ՔԼՈՐՈՁԻ—ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԵԱՆՑ
ԵՒ ԱՐԵԱՆ ՆՈՒԱԶՈՒԹԵՆԵՐ

ՑԱՌԱՋ ՆԿԱՏ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ԲՈՒԺՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՅՕԴԱՅԻՒ ԵՒ ՄԻԶԱՆՑՔԻ ՓԱՐՐ

ՉԵՆ ԿՐՆԱՐ ԲՈՒԺԻՒԼ ԱՌԱՆՑ ԼԻԹՒՆ

Տ. ԼԸ ԲԼՏՐԻԵԼԻ ԼԻԶԻՔ Ա՛Է հատիկները, փոքր քանակութեամբ առնելով, քիչ առնուան մէջ կ՚անհետացնեն աւազն եւ քարը (մէզին հետ մէկտեղ քշուող մլուս անյարմարութիւնները ալ)։ Ասով է որ անոնցմէ շատ մը վերոյհիշեալ հիւանդութիւնները գէթ։

ԼԸ ԲԼՏՐԻԵԼ ԵՒ ԸՆԿ. ի Բարիզ եւ դեղատունց մէջ։

Լ'ԷՔՕՆՕՄԻ ԷՆԹԷՐՆԱՍԻՕՆԱԼ
L'ECONOMIE INTERNATIONALE

ԹՆԱՑՈՂՈՒԹԻՒՆ, ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ

Ապահովագրական փոխադարձ ընկերութիւն վասն վերակազմութեան դրամագլխոյ

Հաստատեալ Գաղղոյ Հանրապետութեան 1868 յունվար 22
Հրամանագրոյն համեմատ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂՂԻՈՅ ՏԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ամեն օր գիտէ խնայողութեան կարեւորութիւնը, բայց չատ անգամ դադարնալով մեր խնայած և աւելցուցած ստակներն ընդունող յատուկ հաստատութիւններ կը կորսնցնենք դրամագլուխ մը կազմելու առիթն և հազար ու մէկ պատճառներ գանելով՝ մեր խնայածտակներն չտանիմք կըվատնենք։

Փոքր գումարներով դրամագլուխ մը կազմելն ալ դժուարին և գրեթէ անկարելի է, եթէ այսպիսի ընկերութեան մը հետ մասնաւոր կապակցութիւն մի չունենանք։

Ահաւասիկ «Լ'էքօնօմի էնթէրնասիոնալ» ընկերութիւնն որուն փոքր գումարներ, այսինքն ամիսը հինգ, տասը ֆրանկ վճարելով, ապագային մեր ձեռքը կ՚ուենենանք հաւասար դրամագլուխ մը։

ԱՌԻՔԻՆ ՕԳՏՈՒԻՆԳ 265

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ուզող և բաժանորդագրուիլ փափաքողները կը հրաւիրուին դիմել ի Պերքեճի, հարցային պարտուց պաշտօնատան դիմացը, Կիւլպենկեան խան, Թիւ 26-27. ընդհանուր տնօրէն Բ. ՇԷՀԻՐԼԵԱՆի կամ ընդհանուր քննիչ ԱՆԻՓՏՈՍ ԱՀԱՐՕՆԵԱՆի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՑՔԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՐԻԹԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէլիոյէ և Պոնտիճ փլըս կանոնաւորապէս քանոյ

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ չոգենաւն է Անապոլ որ մայիս 11ին Մարսիլիայէն և մայիս 17ին կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ չոգենաւն է Աբդինը որ պիտի մեկնի մայիս 17ին

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեայ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ողջակէզ և արտ ուղեփոխութիւն

Նաւուղեքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմիլ առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲԼՊՈՒՒ
Մոմհանէ Սիքէ Ֆրան ւէզ
5

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԻԵՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երեք եւկուքիւնք

Ձ. 4 16 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ձ. 5 17 Ալէքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէեանի ճամբով

Ձ. 6 1 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Ձ. 6 18 Սուրհանդակ դեպի փոքր Ասիոյ Նաւահանգիստները մինչեւ պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։

Ե. 719 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ագ. — Ապրիլ 6/18, երբ չորեքթի օրը կ պոլսէն դէպի Սուրիոյ Նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորք Զմիւռնոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիեոլի, պէյրութ, Յաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող չոգենաւն։ 10

Արտօնատէր Ս ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ՈՐՆԻՆՔԻ ԼՐԱԳՐԻՑ

ՀՈՏԵԼԻՆԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՏԻԱՖԱՆ
Պ. ՄԱՋՈՒԹԼՈ ԵՒ ԸՆԿ.
ՓԱՐԻԶ — 32, Օքեռայի ճառուղին, 32 — ՓԱՐԻԶ
ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՏԻԱՖԱՆ

ՓԱՒԻՏԱՒ ՍԱՒՈՒ ՊԼՈՒՆԵՐ

Ռուսական Օ ու ֆոլոնները
Ա լա Բօ Տ'էսբանեի Ջուր
Ֆեատրա անուշահոտութիւնք
Աճառք, էքսթռէ, արդուզարդի ջուր, եւայլն

Ռէժանի անուշահոտութիւնք
Սառա Պէռնար »
Տիաֆան կաթ Իռիսի

կը վաճառուի հոտեզինաց ամէն տեղ վաճառատան մէջ։

ՄԱՍ
ՇՈՒՏԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվերբուլ և Մէքսեռուկ Դէպ- բանով ընկնաւ

Առաւանդ	Թոնոյ	Առաւանդ	Թոնոյ
Ռեհսաօս	4200	Ալֆրէտ	9000
Տէրսա	4000	Սասրնս	3000
Սոմանկ	4000	Նէբրէթս	3000
Սէտոսրէն	3250	Բէրա	3000
Տիգա	3250	Գոպէնս	800
Մահսարա	3250	Օլիմա	800
Պարիսեան	3250	Սէսիլ	700

Դիմել առ Ֆ. Վ. ՎԻՈՒԼ և ԸՆԿ.
Ուրթոլ խան
ՀԻՄԱՐ ՄԱՍ և ԸՆԿ.

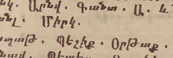

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒԹԻՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՅՈՒՆԱՑԱԿ
1892 Ապրիլ 21էն սկսեալ մինչեւ Մայիս 20 Զարեքշաբթի

(Հայէ կէրալէ օրերէն) Եւրոպական եղերէն
Կամաքրէ եղեռ ընթանալոց եւրիեւիոքիէ։

11 30	Եհեմ. Մեսաջ. Պեօլիւքտ. Թարպ. Եհենք. Գեայաք. Ի. Հիսար (Ի. Հիսարի չոգ. ձամբեն հետ պիտի հաղորդակցի)	37
12 10	Եհեմ. Մէզղ. Պեզ. Խարդ. Եհենք. (Եհենք. ի չոգ. հետ պիտի հաղորդակցի)	40
12 40	Ո. և Ա. Գավագ Մէզարդ. Պեյազ Թարադ. Պեյազօղ անկից Աթիական եզերքներէն մինչեւ Գամբուլի և Օրթաք. պիտի հանդիպի. (Գամպանիլլի չոգ. ին պիտի հաղորդակցի). Ուրքաճ. Նեբը. բիտաք է գաս վանիք. Զէնկիզ. Պեյլէր. Գուպի. Պեշիքթաշ.	38
1 —	Եհենք. Ոթէհեան Մէրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեշիք Աթեմդ. Գուրշ Օրթաք. Պեշիքթաշ.	19
1 40	Եհեմ. Մեզաջ. Պեյազ Թարադիա Եհենք. (Վանիք. չոգ. ին կը հաղորդակցի)	32
2 10	Եհենք. Սիհեան Մէրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեշիք [Պեշիքթաշ չոգ. ին կը հաղորդակցի] ուր Նեբը Աթեմդ. Գուրշու Օրթաք. Պեշիք։	20
2 40	Ր. Ա. Գավագ Եհեմ. Մեզղ. Պեյազ. Թարադ. Պեյազօղ և անկից Աթիական եզերքներէ նաւամատոյցներէն մինչեւ. Գամպուլի և Օրթաք. Հանդիպելով Գամպուլիի չոգ. ին հետ պիտի հաղորդակցի. և ուր օրերը Օրթաք. Պեշիքթաշ. Գէնկ. Պեյլ. Գուպ. Պեշիք.	37
3 5	Եհեմ. Մեզաջ. Պեյլիք. Թարադ. Եհենք. Աթեն. Մէրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար. Պեշիք. Պեշիքթ. Պեշիքթաշ չոգ. ին պիտի հաղորդակցի. ուր Նեբը Աթեմդ. Գուրշ. Օրթաք.	38
4 15	Եհեմ. Մեզաջ. Պեսիլ. Թարադ. Եհենք. Աթեն. Մէրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար. Պեշիք. Պեշիքթ. Պեշիքթաշ չոգ. ին պիտի հաղորդակցի. ուր Նեբը Աթեմդ. Գուրշ. Օրթաք.	38
5 45	Եհեմ. Մեզղ. Պեզիւք. Թարադ. Պեյազօղ Եհենք. Գանձ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեշիք Աթեմ. Պեյլ. Օրթաք. Գուրշ. Պեշիք.	22
7 —	Եհեմ. Մեզաջ. Պեզիւք. Թարադ. Պեյազօղ Բաշտ. Եհենք. Մէրկ. Գանձ. Ի. Ա. Հիսար Գամպուլ. Աթեմ. Պեյլ. Օրթաք. Գուրշ. Պեշիք.	22
8 —	Ա. եվ. Գավագ Եհեմ. Մեզաջ Պեզ. Թարադ. Եհենք. Աթեն Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեշիք Աթեմդ. Գուրշ. Օրթաք. Պեշիք։	32
10 —	Մեզաջ Պեյազ. Թարադ. Եհենք. Մէրկ. Ր. Հիսար Աթեմդ. Օրթաք. Պեշ.	33

Աժէն ուրբաթ իրիկուն ժամ 11ին Մեզաջ. Պեշ. շաբ. մը Եհենք Պեզիւք. Թարադ Պեյազօղ Եհենք. Մէրկ. Ր Հիսար Աթեմդ. Օրթ. Պեշիք. Հանդիպելով կամաքրէ պիտի գայ։

Եհենքէպէն կամաքրէ Լիմոն ղոթենաւ

11 15	Եհենք. Աթեն Մէրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեշիք Աթեմդ. Գուրշ. Օրթաք. Պեշիք.	25
11 45	Պեշիք Աթեմդ. Գուրշ. Օրթաք. Պեշիք.	20
12 15	Օրթաք. են ուղղ. կամրջ. [բացի ուր ե]	22
12 15	Ր. Հիսար Պեշիք Աթեմդ. Գուրշ. Օրթ. Պեշիք.	23
1 —	Պեշիք Աթեմդ. Գուրշ. Օրթ. Պեշիք	25
1 30	Պեշիք Աթեմդ. Գուրշ. Օրթ. Պեշիք.	19
2 —	Պեշիք Աթեմդ. Գուրշ. Օրթ. Պեշիք.	22
2 5	Օրթաք. են ուղղ. կամրջ. բացի ուր ե	38
2 45	Պեշիք Աթեմդ. Գուրշ. Օրթ. Պեշիկ. բացի ուրթաճէ	22
3 30	Պեշիք Աթեմդ. Գուրշ. Օրթ. Պեշիք.	1
4 5	Օ Թաք են ուղղակի կամուրջ բաց է ուրթաճ օրերէ	37
4 5	Ր. Հիսար Պեշիք Աթեմդ. Գուրշ. Օրթաք. Պեշիք. Գագ. բացի ուրթ ե	20
5 10	Պեշիք. Աթեմդ. Գուրշ. Օրթ. Պեշիք. (բացի ուրթ.ե)	28
10 30	Պեշիքէն ուղղ. կամուրջ բացի ուրթ.ե	38

Աթիական եղերքէն կամաքրէ Լիմոն ղոթենաւ

11 20	Վանիք. Չէնկիզ. Պեյլեր. Գուրշ.	28
11 30	Պեյազօղ Բաշտ. Զուպ. Գանձ. Ա. Հիսար Գամպ. Օրթաք. (Գամպ. պիտի Տղրկեցնէ.) (Ուրթաճէները բացի Օրթաք. են վանք. Չէնկ. Պեյլ. Գուպ.	22
12 5	Պեշիք Գամպ. Վանիք. Չէնկիզ. Պեյլեր. Գուպ. Պեշիք. [բացի ուրթաճէ]	33
12 30	Պեյազօղ Բաշտ. Եհենք. Զուպ. Գանձ. Մէրկ. Ր Ա. Հիսար Գամպ. Աթեմ. Չէնկ. Պեյլ. Օրթ. Գուպ. Իւպ. Պեշիք.	1
1 5	Գամպ. Վանիք. Չէնկիզ. Պեյլ. Գուպ. Պեշիք.	28
1 20	Պեյազօղ Բ. Պահճէ Զուպ. Գանձ. Ա. Հիսար Գամպիլ. Օրթաք. [Գամպիլիի չոգ. ին կը հաղորդակցի. ուր Նեբը Վանիք. Չէնկիզ. Պեյլերգեյ Գուպ. Պեշիք.	38
1 55	Պեյազօղ Եհենք. Սիհեան. Մէրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեշիք (Պեշիքթ չոգ. ին կը հաղորդակցի ուր Նեբը Աթեմ. Գուրշ Օրթաք. Պեշիք.	20
2 10	Գամպ. Վ. Նիք Չէնկիզ. Պեյլերգեյ Գա գի. Պեշիք բաց է ուրթաճէ	40
3 10	Գամպ. Վանիք. Չէնկիզ. Պեյլերգ. Գուպ. Պեշիք.	28
3 20	Պեյազօղ Բաշտ. Զուպ. Գանձ. Ա. Հիսար Գամպ. Օրթ. (Գամպիլիի չոգ. ին կը հաղորդակցի. ուրբաճ. Նեբը բացի Օրթ. Եհենք. Պեյլ. Գուպ. Պեշիք. պիտի Տղրկեցնէ.)	37
4 —	ան Վ. Ն Չէնկ. Պեյլ Գպիճ. Լուկ. [բացի ուրբաճէ]	40
4 30	Պեյազօղ Բաշտ. Զուպ. Գանձ. Ա. Հիսար Գամպ. Վանիք. Չէնկ. Պեյլ. Գուպ. Իւպ.	19
7 —	Մէրկ. Ր. Ա. Հիսար Գամպ. Աթեմ. Չէնկ. Պեյլ. Օրթ. Գուպ. Իւպ. [բացի ուր ե	1
9 —	Պեզ թարպ. Պեյազ. Բաշտ. Զուպ. Գանձ. Ա. Հիսար Գամպ. Վանիք. Չէնկ. Պեյլ. Գուպ. Իւպ.	20
10 15	Պեյազօղ. Լուպ. Գանձ. Ա. Հիսար Չէնկ. Պեյլ. Իւպ. [բացի ուր ե	23
10 20	Գա ղլ. Ուղղ. կամուրջ	22
11 —	Ղ գնձ. Են ուղ. կամրջ. (բացի ուր.)	19
11 15	Վանիք. Են ուղղակի կամուրջ բաց է ուրբաճ օրերէ	25

(Հայէ կէրալէ օրերէն) Կամաքրէն եղերէ ընթանալոց եւրիեւիոքիէ։

12 45	Պեշիք Օրթաք. Գուրշ. Աթեմ. Ր. Հիսար Մէրկ. Սեմ. Եհենք թարպ Պեօյտ Եհ ֆոր. Ր. Ա. Ա. Գավադներ	37
1 30	Պեշիք. Օրթաք. Աթեմ. Պ պէյ. Ր. Հիսար Պոյաճ Եհենք Թարպ Պեշիք Մեզաջ. Եհենք.	33
2 3	Պեշիք. Օրթաք. Աթեմ. Պեհեք. Ր. Հիսար Մէրկ. Եհենք թարպ. Պեշյար Մեզար. Եհենք.	38
2 45	Գավաթ. Իւպ. Պեշիք. Գուպ. Օրթ. Պեյլէր. Չէնկիզ. Աթեմ. Գամպիլ. Ա. Հ. Ր. Հիսար Գամպիճ. Մէրկ. Եհենք. Բաշտ. Պեյզ. Թարպ. Պեզ. Մեզ Եհենքմահչալէ	25
3 15	Պեշիք. Օրթաք. Աթեմ. Ր. Հիսար բացի ուրբաթ օրերէ	20
4 —	Պեշիք. Օրթ. Գուրշ. Ա.Թ. Պեհեք Ր. Հիսար. Պոյաճ. Մէրկ. Եհենք. Թարպ. Պեշիքթ. Մեզաջ. Եհենք. Պեյզ. Գուպ. Իւպ. Պեշիք.	1
6 —	Գավաթ. Պեշիք. Օրթաք. Գուրշ. Աթեմ. Պեհեք. Ր. Հիսար Մէրկ. Եհենք. Պեյզօղ. Թարպ. Պեյլիքա. Մեզաջ. Գամպիճներ	32
7 —	Պեշիք. Իւպ. Գուպ. Պեյլ. Չէնկ. Աթեմ. Գամպ. Ր. Հիսար Պոյաճ. Գանձ. Եհենք. Թարպ. Պեյզ.	33
8 30	Պեշիք. Օրթ. Աթեմ. Պեհ. Ր. Հիսար Մէրկ. Եհենք. Թարպ. Մեզաջ. Պեյ.	20
9 50	Պեշիք. Օրթ. Գուրշ. Աթեմ. Պեհեք Պեհեքէն Եհենք գացող չոգենաւն կը հաղորդակցի [ուրբ. Նեբը 9 25ին Ր. Հիսար Մէրկ. Եհենք. Թարպ. Պեյզ. Մեզար. Պեշիք. պիտի հանդիպի	38
10 5	Պեշիք. Պեհեք Ր.Հիսար Մէրկ. Պոյաճ. Եհենք. Թարպ. Պեօյտ. Մեզաջ. Եհենք. (ուր Նեբը 10 15ին Օրթաք. Գուրշ. Աթեմ. պիտի Տղրկեցնէ	40
10 45	Ր. Հիսար Պոյաճ. Մէրկ. Պոյաճ. Եհենք. Թարպ. Պեօյթաքտէր. Մեզար. Եհենք. (ուրբաճներէն չկիսայ)	32
11 20	Եհենք. Թարպ. Պեյզ. Մեզղ. Եհենք.	33
11 35	Պեհեք Ր. Հիսար Պոյաճ. Մէրկ. Պոյաճ. Եհենք.	19

ԽՄԻԿԻՒՏՈՒՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԻՑ

Ասկիւտարէն Կամաքրէ	Կամաքրէն Իսկիւտար
— —	— —
11 30	6 30
12 —	7 5 Ելէք.
12 30 Պէշիք.	8 — Պէշիք
1 —	8 20 Վապոր.
1 30	9 — Ելէք.
2 —	9 30
2 30	10 — Ֆէրրպ.
3 —	10 15 Պէշիք
3 30	10 40
3 15 Ֆէրրպ	11 — Գուպ.
4 — Պէշիք	11 — Ֆէրրպ.
4 30 Վապոր.	11 20
5 15	11 40
4 45 Ֆէրրպ	12 5
5 55	— —
— —	6 25
11 50	7 10
12 15 Պէշիք	8 20 Պէշիք
12 40	9 5
1 20 Պէշիք	9 50
1 50	10 15 Պէշիք
2 20 Պէշիք	10 30 Ֆէրրպ
3 5	10 40 Գպ.
3 — Վապ.	11 —
3 20 Պէշիք	11 30 Ֆէրրպ
4 20	11 20
4 — Ֆէրրօթ	11 50
4 45 Պէշիք	12 — Գպ. *
5 15 Վապ.	12 10